

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye ve Dünya'da ekonomik, ekolojik ve çeşitli nedenlerle tarımsal üretim giderek azalmakta, ürün kalitesi düşmekte ve küresel bir gıda krizi tehlikesi yaşanmaktadır. Türkiye, coğrafik ve kültürel olarak bir tarım ülkesi olmasına rağmen yanlış tarım politikaları ve vergi uygulamaları, çiftçilerin yeteri kadar desteklenmemesi, ürün alım fiyatlarının düşüklüğü ve maliyetlerin yüksekliği nedeniyle tarım ve hayvancılık alanında kapasitesinin altına düşmektedir. Bu durum hem geçimini tarımdan sağlayan çiftçiler hem de üretim/nüfus dengesinin bozulması nedeniyle son tüketici olan yurttaşları olumsuz etkilemektedir. Bu nedenlerle 14 Mayıs Çiftçiler Günü'nde Türkiye'deki çiftçilerin sorunlarının tespiti ve mağduriyet durumlarının ortadan kaldırılması için gerekli çalışmaların yapılması amacıyla Anayasa'nın 98. ve İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz. 14.05.2024

Dilan KUNTAYAN
Sanlıurfa Vekili

GEREKÇE

Türkiye ve Dünya'da nüfusun artmasıyla birlikte gıda tüketimi artmakta buna rağmen tarımsal üretimin azalması nedeniyle "gıda krizi" yaşanmaktadır. Yakın tarihte Ukrayna-Rusya Savaşı'nın sonuçlarından biri olarak bölgesel ve küresel gıda ve enerji krizi yaşanmış, Dünya'nın en büyük ihracat bölgelerinden birinde tarımsal üretim ve ticaret sektöre uğramıştır. Türkiye, tarımsal üretim kapasitesi bakımından hem kendisine yetebilecek hem de Dünya'ya gıda ürünleri ihraç edebilecek düzeyde bir ülke olmasına rağmen, çiftçilerin yaşadığı sorunlar, tarım ve hayvancılık alanındaki yanlış politikalar ve tarımsal alanların azalması nedeniyle buğday, arpa gibi temel gıda ürünlerini dahi yüksek oranlarda ithal eden bir ülke haline gelmiştir.

Son 20 yılın verileri incelendiğinde GSYH içerisinde tarım sektörü %10'luk seviyelerden giderek azalarak %5.9'a düşmüş, bu oran ilk defa %6'nın aşağısında kalmıştır. 1970'lerde %30, 1980'lerde %20'ler olan bu oranın bu denli daralması ülkenin bir üretim sorunu yaşadığını açıkça göstermektedir.

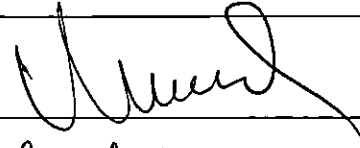
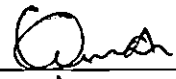
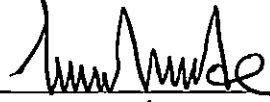
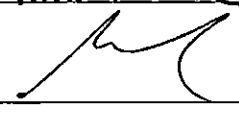
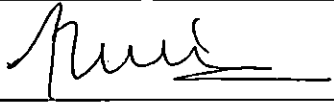
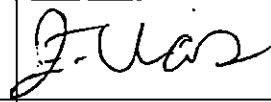
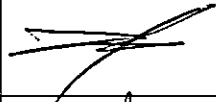
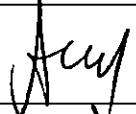
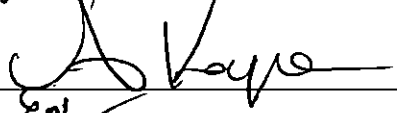
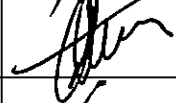
Tarım sektörü ve çiftçiler çok çeşitli sorunlara sahiptir. Verimlilik, eğitim, tarım arazilerinin amaç dışı kullanımı, arazi bölünmeleri, bilinçsiz gübre kullanımı, kirlilik problemleri gibi yapısal sorunların yanı sıra; çiftçilerin ekonomik anlamda yetersiz desteklenmesi, uygulanan yanlış tarım politikaları, ham madde ve sarf malzemelerinin enflasyonist ortamda fahiş oranlarda artması, tarımsal ürün alım fiyatlarının düşük kalması ve TMO'nun regülasyon görevini yerine getirememesi gibi pek çok neden çiftçilerin tarımsal üretimi azaltması ya da bırakması gibi sonuçlara neden olmaktadır.

Verdikleri emek ve sermaye, ürün getirisi karşısında oldukça düşük kalan çiftçiler giderek başka sektörlere yönelmekte ya da işsiz kalmaktadır. Genel sorunların yanı sıra özellikle Türkiye'nin tarım ve hayvancılıkta önde gelen bölgeleri ve şehirlerinde yaşanan lokal sorunlar, yıllar içerisinde sistematik bir şekilde artarak çiftçileri pes ettirme noktasına gelmiştir. Şanlıurfa'da sulama projelerinin hayata geçirilmemesi, DEDAŞ'ın uyguladığı uzun süreli elektrik kesintileri, tarımsal desteklerin yetersiz kalması, TMO'nun alım ücretlerinin piyasanın altında kalması ve depo kapasitesinin düşük olması nedeniyle ürünlerin ucuz fiyattan piyasaya satılmak zorunda kalınması gibi pek çok bölgesel sorun, çiftçileri tarımsal faaliyeti sürdüremez hale getirmiştir. Ülkenin tahıl ambarı olarak görülen bölgelerde, TÜİK verilerine göre son 5 yılda temel gıda ürünleri olan mısır, buğday, arpa, x-tohum, mercimek ekiminde nitelikli bir düşüş görülmektedir. Bunun temel sebebi yanlış yürütülen vergisiz ithalat süreçleri ve çiftçinin ürün satışı sonrası bırakın kâr etmeyi, maliyetini dahi çıkartamamasıdır.

Nüfus, gelir, istihdam ve sosyal güvenlik açısından bakıldığında tarım sektörü halen toplumun önemli bir kesimini doğrudan ya da dolaylı şekilde ilgilendirmektedir. Tarımsal istihdam oranı yıllar içinde azalmış olmasına rağmen, nüfusun %15'i hâlâ tarım sektöründedir ve sektördeki kayıt dışı istihdam oranı %84 ile Türkiye ortalamasının yaklaşık 3 katıdır. 2023 yılı TÜİK verilerine göre 4 milyon 695 bin kişinin tarım sektöründe çalıştığı tespit edilmiştir. Bir önceki yıl ile karşılaştırıldığında istihdam edilenlerin sayısı tarım sektöründe 171 bin kişi azalırken, sanayi sektöründe 48 bin, inşaat sektöründe 151 bin, hizmet sektöründe 852 bin kişi artmıştır.

Bu oranlar zaman kaybetmeden tarımsal üretimin arttırılması ve tarım sektöründe çalışan çiftçilerin çalışma ve üretme koşullarının iyileştirilmesini, aksi halde Türkiye'nin başta gıda krizi olmak üzere, beslenme, barınma, giyinme gibi temel ihtiyaçlar noktasında daha dışa bağımlı hale geleceğini, son üreticinin fiyat pahalılıklarıyla karşılaşacağını göstermektedir.

14 Mayıs Çiftçiler Günü, yanlış tarım politikalarına son verilmesi ve çiftçilerin ekonomik, sosyal ve yasal koşullarının iyileştirilmesi amacıyla bütüncül, etkili ve gerekli olan çalışmaların yapılması için bir fırsattır. Türkiye her ne kadar küresel ölçekteki yerini ve etkisi bakımından gün geçtikçe gerilere gitse de bir tarım ülkesi olmaya devam etmektedir. Bu nedenlerle, Türkiye'deki çiftçilerin temel sorunlarının neler olduğunun tespit edilmesi, son 20 yılda tarım sektöründeki yanlış politikalara son verilmesi ve çiftçilerin koşullarını iyileştirecek çözümler üretilmesi amacıyla Meclis bünyesinde komisyon kurularak araştırma ve çalışmalar yapılmasını teklif ederim.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	G. Otu
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	